ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรับมือกับการบริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผันของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแก้งโนนกาเร็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5*

TECHNOLOGICAL LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS TO COPE WITH EDUCATIONAL ADMINISTRATION IN THE DISRUPTIVE ERA OF KAENG NON KAREN NETWORK SCHOOL UNDER OFFICE OF THE UBON RATCHATHANI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 5

ชุติภา เศรษฐโอฬาร[1], เจริญวิชญ์ สมพงษ์ธรรม[2] และ วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์[3]

Chutipa Setta-o-larn[1], Charoenwit Somphongtam[2] and Weerawat Uthairat[3]

[1-3]บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี

[1-3]Graduate School, Ratchathani University, Thailand

Corresponding Author's Email: may.chutipa09@gmail.com

วันที่รับบทความ : 8 มิถุนายน 2569; วันแก้ไขบทความ 11 มิถุนายน 2569; วันตอบรับบทความ : 13 มิถุนายน 2569

Received 8 June 2026; Revised 11 June 2026; Accepted 13 June 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรับมือกับการบริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผันของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแก้งโนนกาเร็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยศึกษาจากครูผู้สอนจำนวน

Citation:

*ชุติภา เศรษฐโอฬาร, เจริญวิชญ์ สมพงษ์ธรรม และ วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์. (2569). ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรับมือกับการบริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผันของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแก้งโนนกาเร็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 4(4), 727-745.

Chutipa Setta-o-larn, Charoenwit Somphongtam and Weerawat Uthairat. (2026). Technological Leadership Of School Administrators To Cope With Educational Administration In The Disruptive Era Of Kaeng Non Karen Network School Under Office Of The Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area 5. Journal of Interdisciplinary Social Development, 4(4), 727-745.;

DOI: https://doi.org/10.

Website: https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/

154 คน และผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์ 10 คน เครื่องมือวิจัยมีคุณภาพสูง โดยมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามอยู่ระหว่าง .96-.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (μ = 3.28, σ = .11) ขณะที่สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด (μ = 4.52, σ = .12) โดยด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ในการบริหารเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และการจัดลำดับความสำคัญในภาวะวิกฤติอย่างชาญฉลาด สำหรับแนวทางการพัฒนา ผู้บริหารควรส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์และการคิดนอกกรอบของครูผ่านเวิร์กช็อปและการแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดี พัฒนา Growth Mindset จัดโครงการครูต้นแบบและ PLC สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและสารสนเทศในการตัดสินใจ ตลอดจนสร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้และนวัตกรรมเพื่อยกระดับศักยภาพของครูและผู้บริหารให้สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี, ผู้บริหารสถานศึกษา, การบริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผัน

Abstract

This research aimed to investigate the current conditions, desirable conditions, priority needs, and development guidelines for the technological leadership of school administrators in coping with educational administration in the disruptive era within the Kaeng Non Karen School Network under the Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 5. The study involved 154 teachers and 10 key informants. The research instruments demonstrated high quality, with an Item–Objective Congruence (IOC) index of 1.00 for all items and questionnaire reliability coefficients ranging from .96 to .97. The statistical techniques employed for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and the Modified Priority Needs Index (PNI Modified), while qualitative data were analyzed through content analysis.

The findings revealed that the overall current state of technological leadership among school administrators was at a moderate level (μ = 3.28, σ = .11), whereas the overall desirable state was at the highest level (μ = 4.52, σ = .12). The most critical development needs were identified in the areas of creative administration for responding to social change and intelligent prioritization during crises. Regarding development guidelines, school administrators should encourage teachers' creativity and innovative thinking through workshops and the exchange of best practices, cultivate a Growth Mindset, establish model teacher programs and Professional Learning Communities (PLCs), promote the utilization of digital technologies and information systems for decision-making, and foster a learning- and innovation-oriented organizational culture. These initiatives would enhance the capabilities of both administrators and teachers, enabling schools to effectively adapt and sustainably thrive amid ongoing educational disruptions.

Keywords: Technological Leadership, School Administrators, Educational Administration in the Disruptive Era

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมในยุคพลิกผัน (Disruptive Era) ได้ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับบทบาทจากผู้บริหารแบบดั้งเดิมสู่การเป็นผู้นำเชิงเทคโนโลยีที่สามารถขับเคลื่อนองค์กรให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงและสร้างความพร้อมให้ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (จีระยุทธ พุทธรักษาพิทักษ์, 2564) แนวคิดภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของ International Society for Technology in Education (ISTE, 2019) จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน โดยประกอบด้วย 8 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ความเป็นผู้นำที่มีความคล่องตัวในการเรียนรู้ ซึ่งช่วยให้ผู้บริหารสามารถพัฒนาตนเองและองค์กรได้อย่างต่อเนื่อง กรอบความคิดที่ดีบนพื้นฐานแห่งความเป็นจริงที่ส่งเสริมการตัดสินใจอย่างเหมาะสม ความทันสมัยและการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลที่ช่วยให้สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความคิดสร้างสรรค์ในการบริหารเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ผลิตภาพและความชำนาญ

เชิงวิชาชีพที่ช่วยยกระดับคุณภาพการทำงาน ความยืดหยุ่นและการปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ความเชื่อมั่นในตนเองเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและการยอมรับในองค์กร และการจัดลำดับความสำคัญในภาวะวิกฤติอย่างชาญฉลาด ซึ่งล้วนเป็นคุณลักษณะสำคัญที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้บริบทของความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสังคมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง (ISTE, 2019)

แม้ว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จะมีนโยบายส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมในการบริหารจัดการศึกษาอย่างชัดเจน แต่โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายแก้งโนนกาเร็น ซึ่งประกอบด้วยโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางจำนวน 13 โรงเรียน ยังคงเผชิญกับปัญหาหลายประการ อาทิ สัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ไม่เสถียร การขาดทักษะด้านเทคโนโลยีของครูและบุคลากร การจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย การขาดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนข้อจำกัดด้านทรัพยากรเทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ดิจิทัลที่มีจำนวนไม่เพียงพอและเสื่อมสภาพ นอกจากนี้ ผู้บริหารและครูบางส่วนยังคงยึดติดกับรูปแบบการทำงานแบบเดิม ขาดความพร้อมในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารและการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้การขับเคลื่อนสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทการศึกษาในยุคพลิกผันเป็นไปอย่างจำกัด ปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการศึกษาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อค้นหาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสม อันจะเป็นประโยชน์ต่อการยกระดับศักยภาพผู้บริหาร ครู และสถานศึกษาให้สามารถปรับตัว รับมือ และขับเคลื่อนการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกผันต่อไป (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5, 2568)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรับมือกับการบริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผันของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแก้งโนนกาเร็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ซึ่งคาดหวังว่าผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์สามารถนำมาเป็นข้อมูลใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรับมือกับการบริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผันของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแก้งโนนกาเร็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและฉับพลันเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อ

การบริหารงานต่าง ๆ ได้อย่างราบรื่นในทุกสถานการณ์ อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับการปฏิบัติงานในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรับมือกับการบริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผันของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแก้งโนนกาเร็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรับมือกับการบริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผันของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแก้งโนนกาเร็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

การทบทวนวรรณกรรม

ภายใต้บริบทของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีดิจิทัลที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาในทุกมิติ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมิได้จำกัดอยู่เพียงการบริหารจัดการองค์กรเท่านั้น แต่ต้องสามารถเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ใช้เทคโนโลยีเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา พัฒนาศักยภาพครู และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับทักษะแห่งอนาคต แนวคิดภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของ International Society for Technology in Education (ISTE, 2019) จึงได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางว่าเป็นกรอบแนวคิดสำคัญสำหรับการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากมุ่งเน้นการสร้างผู้นำที่สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งนวัตกรรม และยกระดับผลลัพธ์ทางการศึกษาอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับแนวคิดของ Gwaltney (2014) ที่ชี้ให้เห็นว่าภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา การพัฒนาวิชาชีพครู และคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

แนวคิดภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 8 ประการ ได้แก่ ความเป็นผู้นำที่มีความคล่องตัวในการเรียนรู้ กรอบความคิดที่ดีบนพื้นฐานแห่งความเป็นจริง ความทันสมัยและการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล ความคิดสร้างสรรค์ในการบริหารเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ผลิตภาพและความชำนาญเชิงวิชาชีพ ความยืดหยุ่นและการปรับตัว

ความเชื่อมั่นในตนเองเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและการยอมรับในองค์กร และการจัดลำดับความสำคัญในภาวะวิกฤติอย่างชาญฉลาด ซึ่งล้วนเป็นคุณลักษณะที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถขับเคลื่อนสถานศึกษาให้พร้อมรับมือกับความท้าทายในยุคพลิกผัน สร้างนวัตกรรมทางการศึกษา พัฒนาระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคมในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิผล (ISTE, 2019)

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรับมือกับการบริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผันของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแก้งโนนกาเร็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรับมือกับการบริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผันของ International Society for Technology in Education: ISTE (2019) มีองค์ประกอบ 8 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านความเป็นผู้นำที่มีความคล่องตัวในการเรียนรู้ 2. ด้านกรอบความคิดที่ดีในการบริหารภายใต้พื้นฐานแห่งความเป็นจริง 3. ด้านความทันสมัยและการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล 4. ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการบริหารเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม 5. ด้านผลิตภาพและความชำนาญเชิงวิชาชีพ 6. ด้านความยืดหยุ่นและรู้จักปรับตัว 7. ด้านความเชื่อมั่นในตนเองเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและการยอมรับในทีม และ 8. ด้านการจัดลำดับความสำคัญในวิกฤติต่าง ๆ อย่างชาญฉลาด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์

1.1 การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากประชากรทั้งหมด ได้แก่ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแก้งโนนกาเร็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ปีการศึกษา 2568 มีประชากรทั้งหมด จำนวน 154 คน

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 3 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 3 คน ประธานกรรมการสถานศึกษา จำนวน 2 คน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 10 คน ที่ปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยเลือกจากการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่เคยได้รับรางวัลดีเด่นด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศในระดับสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ศึกษานิเทศก์ที่มีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป และประธานกรรมการสถานศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ดังนี้ แบบสอบถาม ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ และ ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรับมือกับการบริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผันของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแก้งโนนกาเร็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ และตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรับมือกับการบริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผันของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแก้งโนนกาเร็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ลักษณะแบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview)

ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรับมือกับการบริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผัน ของ International Society for Technology in Education: ISTE (2019) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามเพื่อการวิจัย นำแบบสอบถามนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) พบว่า แบบสอบถาม มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำคะแนนที่ได้จากการทดลองใช้ (Try out) วิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรับมือกับการบริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผัน มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง .522-.794 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 และ 2) สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรับมือกับการบริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผัน มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง .491-.754 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บข้อมูลจาก

กลุ่มตัวอย่าง และแบบสัมภาษณ์ ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยศึกษาผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรับมือกับการบริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผันของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแก้งโนนกาเร็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยนำผลการศึกษาจากจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index: PNImodified) นำด้านที่มีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงที่สุด 5 ด้านแรก ด้านละ 3 ข้อ รวมทั้งสิ้น 15 ข้อ มาเป็นประเด็นในการสร้างข้อคำถามในการสัมภาษณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากมหาวิทยาลัยราชธานี นำส่งหนังสือฯ พร้อมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแก้งโนนกาเร็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 แบบสอบถามได้รับคืนมา จำนวน 154 คน จากแบบสอบถาม จำนวน 154 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และทำการบันทึกคะแนน แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ปีการศึกษา 2568

4. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรับมือกับการบริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผันของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแก้งโนนกาเร็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรับมือกับการบริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผันของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแก้งโนนกาเร็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และหาค่าความถี่

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรับมือกับการบริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผันของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแก้งโนนกาเร็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

ผลการศึกษา สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรับมือกับการบริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผันของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแก้งโนนกาเร็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรับมือกับการบริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผันของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแก้งโนนกาเร็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 รายด้านและโดยรวม

N = 154

ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรับมือกับการบริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผัน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1. ด้านความเป็นผู้นำที่มีความคล่องตัวในการเรียนรู้	3.11	.25	ปานกลาง	4.63	.34	มากที่สุด	.328	2
2. ด้านกรอบความคิดที่ดีในการบริหารภายใต้พื้นฐานแห่งความเป็นจริง	3.16	.36	ปานกลาง	4.61	.35	มากที่สุด	.315	3
3. ด้านความทันสมัยและการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล	3.27	.28	ปานกลาง	4.54	.35	มากที่สุด	.289	5

4. ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการบริหารเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม	2.92	.28	ปานกลาง	4.64	.35	มากที่สุด	.371	1
5. ด้านผลิตภาพและความชำนาญเชิงวิชาชีพ	3.16	.23	ปานกลาง	4.58	.32	มากที่สุด	.310	4
6. ความยืดหยุ่นและรู้จักปรับตัว	3.45	.33	ปานกลาง	4.36	.47	มาก	.209	7
7. ด้านความเชื่อมั่นในตนเองเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและการยอมรับในทีม	3.41	.34	ปานกลาง	4.51	.38	มากที่สุด	.244	6
8. ด้านการจัดลำดับความสำคัญในวิกฤติต่าง ๆ อย่างชาญฉลาด	3.78	.39	มาก	4.43	.43	มาก	.147	8
รวม	**3.28**	**.11**	**ปานกลาง**	**4.54**	**.12**	**มากที่สุด**		

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรับมือกับการบริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผันของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแก้งโนนกาเร็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (μ = 3.28, σ = .11) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดลำดับความสำคัญในวิกฤติต่าง ๆ อย่างชาญฉลาด (μ = 3.78, σ = .39) และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 7 ด้าน ดังนี้ 1. ความยืดหยุ่นและรู้จักปรับตัว (μ = 3.45, σ = .33) 2. ด้านความเชื่อมั่นในตนเองเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและการยอมรับในทีม (μ = 3.41, σ = .34) 3. ด้านความทันสมัยและการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล (μ = 3.27, σ = .28) 4. ด้านผลิตภาพและความชำนาญเชิงวิชาชีพ (μ = 3.16, σ = .23) 5. ด้านกรอบความคิดที่ดีในการบริหารภายใต้พื้นฐานแห่งความเป็นจริง (μ = 3.16, σ = .36) 6. ด้านความเป็นผู้นำที่มีความคล่องตัวในการเรียนรู้ (μ = 3.11, σ = .25) และ 7. ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการบริหารเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (μ = 2.92, σ = .28)

สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรับมือกับการบริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผันของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแก้งโนนกาเร็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมอยู่ในระดับมาก (μ = 4.52, σ =

.12) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 6 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการบริหารเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (μ = 4.64, σ = .35) 2. ด้านความเป็นผู้นำที่มีความคล่องตัวในการเรียนรู้ (μ = 4.63, σ = .35)3. ด้านกรอบความคิดที่ดีในการบริหารภายใต้พื้นฐานแห่งความเป็นจริง (μ = 4.61, σ = .31) 4. ด้านผลิตภาพและความชำนาญเชิงวิชาชีพ (μ = 4.58, σ = .32) 5. ด้านความทันสมัยและการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล (μ = 4.54, σ = .34) และ 6. ด้านความเชื่อมั่นในตนเองเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและการยอมรับในทีม (μ = 4.51, σ = .38) และอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านการจัดลำดับความสำคัญในวิกฤติต่าง ๆ อย่างชาญฉลาด (μ = 4.43, σ = .43) และ 2. ความยืดหยุ่นและรู้จักปรับตัว (μ = 4.36, σ = .47)

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรับมือกับการบริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผันของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแก้งโนนกาเร็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุดไปหาต่ำสุด ดังนี้ 1. ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการบริหารเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ($PNI_{modified}$= .371) 2. ด้านความเป็นผู้นำที่มีความคล่องตัวในการเรียนรู้ ($PNI_{modified}$= .328) 3. ด้านกรอบความคิดที่ดีในการบริหารภายใต้พื้นฐานแห่งความเป็นจริง ($PNI_{modified}$= .315) 4. ด้านผลิตภาพและความชำนาญเชิงวิชาชีพ ($PNI_{modified}$= .310) 5. ด้านความทันสมัยและการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล ($PNI_{modified}$= .289) 6. ด้านความเชื่อมั่นในตนเองเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและการยอมรับในทีม ($PNI_{modified}$= .244) 7. ความยืดหยุ่นและรู้จักปรับตัว ($PNI_{modified}$= .209) และด้านที่มีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด คือ 8. ด้านการจัดลำดับความสำคัญในวิกฤติต่าง ๆ อย่างชาญฉลาด ($PNI_{modified}$= .147) ตามลำดับ

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรับมือกับการบริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผันของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแก้งโนนกาเร็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรับมือกับการบริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผันของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแก้งโนนกาเร็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ซึ่งได้มาจากการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index: $PNI_{modified}$) โดยนำเรื่องที่มีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงที่สุด จำนวน 10 ด้าน มากำหนดประเด็นในการสร้าง

ข้อคำถามในการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และหาค่าความถี่ (Frequency) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรับมือกับการบริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผันของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแก้งโนนกาเร็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

N = 10

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรับมือกับการบริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผันของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแก้งโนนกาเร็น		ความถี่
1. ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการบริหารเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม		
1.1	ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีการคิดนอกกรอบ ผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการหรือเวิร์กช็อป เช่น การคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) พร้อมทั้งสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดกว้างต่อความคิดใหม่ ๆ ให้ครูกล้าลองแนวทางใหม่ในการปฏิบัติงานโดยไม่กลัวความล้มเหลว และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) จากโรงเรียนอื่นเพื่อเปิดมุมมองและต่อยอดความคิดอย่างต่อเนื่อง	9
2. ด้านความเป็นผู้นำที่มีความคล่องตัวในการเรียนรู้		
2.1	ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาตนเองด้านด้านเทคโนโลยี เช่น เข้ารับการอบรมหลักสูตร Digital Transformation for Education Leaders เพื่อให้สามารถใช้เครื่องมือดิจิทัลได้จริงในการบริหารงานในสถานศึกษา พร้อมทั้งฝึกทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก (Data Literacy) เพื่อใช้ข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจและวางแผนพัฒนาโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพโดยเน้นครูเป็นศูนย์กลางของการเปลี่ยนแปลง	8
3. ด้านความทันสมัยและการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล		
3.1	ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์ด้านความปลอดภัยดิจิทัลทางออนไลน์ ผ่านการเสริมสร้างความเข้าใจภัยคุกคามออนไลน์แก่ครู เช่น การรั่วไหลของข้อมูลส่วนบุคคล แฮกเกอร์ ฟิชชิง และข่าวปลอมต่าง ๆ พร้อมสร้างทัศนคติที่เห็นความสำคัญของทักษะความรู้เท่าทันสื่อ (Digital Literacy) และส่งเสริมความรู้ด้านกฎหมายและจริยธรรมออนไลน์เป็นแนวทางให้ครูและนักเรียนปฏิบัติอย่างปลอดภัย	10

จากตารางที่ 2 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรับมือกับการบริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผันของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแก้งโนนกาเร็น

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำนวน 3 ด้าน ที่มีผู้แสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอการพัฒนามากที่สุด สรุปแต่ละประเด็น ดังต่อไปนี้

1. ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการบริหารเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

มีข้อเสนอแนะการพัฒนาที่สำคัญ เรียงตามลำดับความถี่จากมากหาน้อย ดังต่อไปนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีการคิดนอกกรอบ (Out of the Box Thinking) ผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการหรือเวิร์กช็อป เช่น Design Thinking พร้อมทั้งสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดกว้างต่อความคิดใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงานโดยไม่กลัวความล้มเหลว และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) จากโรงเรียนอื่นเพื่อเปิดมุมมองและต่อยอดความคิดอย่างต่อเนื่อง (ความถี่ 9)

2. ด้านความเป็นผู้นำที่มีความคล่องตัวในการเรียนรู้

มีข้อเสนอแนะการพัฒนาที่สำคัญ เรียงตามลำดับความถี่จากมากหาน้อย ดังต่อไปนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาตนเองด้านด้านเทคโนโลยี เช่น เข้ารับการอบรมหลักสูตร Digital Transformation for Education Leaders เพื่อให้สามารถใช้เครื่องมือดิจิทัลได้จริงในการบริหารงานในสถานศึกษา พร้อมทั้งฝึกทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก (Data Literacy) เพื่อใช้ข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจและวางแผนพัฒนาโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพโดยเน้นครูเป็นศูนย์กลางของการเปลี่ยนแปลง (ความถี่ 8)

3. ด้านความทันสมัยและการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล

มีข้อเสนอแนะการพัฒนาที่สำคัญ เรียงตามลำดับความถี่จากมากหาน้อย ดังต่อไปนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์ด้านความปลอดภัยดิจิทัลทางออนไลน์ ผ่านการเสริมสร้างความเข้าใจภัยคุกคามออนไลน์แก่ครู เช่น การรั่วไหลของข้อมูลส่วนบุคคล การหลอกให้เปิดเผยข้อมูลสำคัญ และข่าวปลอมต่าง ๆ พร้อมสร้างทัศนคติที่เห็นความสำคัญของทักษะความรู้เท่าทันสื่อ (Digital Literacy) และส่งเสริมความรู้ด้านกฎหมายและจริยธรรมออนไลน์เป็นแนวทางให้ครูและนักเรียนปฏิบัติอย่างปลอดภัย (ความถี่ 10)

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาอภิปรายผลในประเด็น ดังต่อไปนี้

1. สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี พบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีจุดเด่นด้านการจัดลำดับความสำคัญในภาวะวิกฤติ ขณะที่ด้านอื่น ๆ ยังต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม ทั้งด้านการเรียนรู้ การปรับตัว และความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารเริ่มนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารและการตัดสินใจ รวมถึงส่งเสริมการเรียนรู้และนวัตกรรมภายในองค์กรอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้ในระดับหนึ่ง ผลการวิจัยสอดคล้องกับการศึกษาของ อดิศักดิ์ ดงสิงห์ (2560) ที่ศึกษาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษาที่พลิกผัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารมีการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ การตัดสินใจ และการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ รวมทั้งมีวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีและตระหนักถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของสถานศึกษา ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษาสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยครูคาดหวังให้ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์ในการบริหาร สามารถใช้เทคโนโลยีและข้อมูลประกอบการตัดสินใจ ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม และพัฒนาการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ยังต้องมีวิสัยทัศน์ เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วม และสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัศมี แสงชุ่ม (2562) ที่ศึกษาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษาที่พลิกผันตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ครูมีความคาดหวังให้ผู้บริหารสามารถสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาวิชาชีพครู ตลอดจนส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมและการใช้เทคโนโลยีอย่างมี

ประสิทธิภาพ ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องมีวิสัยทัศน์และความสามารถในการขับเคลื่อนองค์กรด้วยเทคโนโลยีเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและการศึกษาในอนาคต

3. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี พบว่า ความต้องการจำเป็นสูงสุดในการพัฒนาคือ ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการบริหารเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม รองลงมาคือ ความเป็นผู้นำที่มีความคล่องตัวในการเรียนรู้และกรอบความคิดที่เหมาะสม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารยังขาดการออกแบบนวัตกรรมการบริหาร การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ยืดหยุ่น และการเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือภายนอกอย่างเป็นระบบ จึงจำเป็นต้องพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ วิสัยทัศน์เชิงระบบ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัสนี โปราณานนท์ (2564) ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษายังมีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาในด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี การจัดการความรู้ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะการวางแผนเชิงกลยุทธ์และการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนว่าการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพของผู้บริหารให้สามารถขับเคลื่อนสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัล

4. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี แนวทางการพัฒนาที่สำคัญคือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูคิดนอกกรอบและสร้างสรรค์ผลงานผ่านเวิร์กช็อป พร้อมแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดีในการปฏิบัติงานเพื่อต่อยอดความคิดอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูมีกรอบแนวคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) มุ่งไปข้างหน้าในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างไม่หยุดยั้ง ควรจัดโครงการครูต้นแบบและชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมการนำเทคโนโลยีดิจิทัลและระบบข้อมูลสารสนเทศสนับสนุนการตัดสินใจและนวัตกรรมการเรียนการสอน และสร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้และนวัตกรรม ยกระดับศักยภาพผู้บริหารและครูให้โรงเรียนสามารถปรับตัวและเติบโตในยุคการศึกษาที่พลิกผันอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัสนี โปราณานนท์ (2564) ที่เสนอว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งด้านการใช้เทคโนโลยี การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และการจัดการความรู้ภายในองค์กร นอกจากนี้ยังควรได้รับ

การส่งเสริมให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง สามารถสร้างวิสัยทัศน์ร่วม ถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติ และพัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะด้านเทคโนโลยีอย่างเป็นระบบ การพัฒนาดังกล่าวจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา ยกระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการ และรองรับการเปลี่ยนแปลงในยุคพลิกผันได้อย่างยั่งยืน

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ คือ “T-GROW Model” (Technological Leadership for Growth and Resilience in Disruptive Education) ซึ่งเป็นรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรับมือกับการบริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผัน โดยสังเคราะห์จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนา พบว่า การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีควรเริ่มจากการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการบริหาร (Technology-Driven Creativity) เพื่อให้ผู้บริหารสามารถออกแบบนวัตกรรมและแนวทางการบริหารที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและการศึกษา จากนั้นควรพัฒนากรอบแนวคิดแบบเติบโต (Growth Mindset Leadership) เพื่อสร้างผู้นำที่พร้อมเรียนรู้ ปรับตัว และแสวงหาความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการใช้ข้อมูลสารสนเทศและการสะท้อนผลการปฏิบัติงานเพื่อการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสร้างเครือข่ายความร่วมมือและชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งจะช่วยยกระดับศักยภาพของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ส่งผลให้สถานศึกษามีความสามารถในการปรับตัว รับมือกับการเปลี่ยนแปลง และขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาได้อย่างยั่งยืนในยุคพลิกผัน ดังภาพที่ 1



ภาพที่ 1 T-GROW Model

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้บริหารมีความสามารถโดดเด่นด้านการจัดลำดับความสำคัญในภาวะวิกฤติและสามารถนำเทคโนโลยีมาสนับสนุนการบริหารจัดการได้ในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ยังมีประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม โดยเฉพาะด้านการเรียนรู้ การปรับตัว และความคิดสร้างสรรค์ในการบริหารสถานศึกษา ดังนั้น ควรส่งเสริมการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมของผู้บริหารอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและรองรับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล นอกจากนี้ สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่าครูมีความคาดหวังให้ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยี สามารถใช้ข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัลประกอบการตัดสินใจ ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม และเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารควรพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทที่

เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี พบว่า ด้านที่มีความจำเป็นสูงสุด ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ในการบริหารเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม รองลงมาคือ ความคล่องตัวในการเรียนรู้ และผลิตภาพเชิงวิชาชีพ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารยังจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพด้านการคิดเชิงนวัตกรรม การเรียนรู้ตลอดชีวิต และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการบริหารสถานศึกษา ดังนั้น ควรมีการจัดโครงการหรือกิจกรรมพัฒนาผู้บริหารที่มุ่งเสริมสร้างทักษะดังกล่าวอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สำหรับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี พบว่า ควรส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้และนวัตกรรม โดยสนับสนุนให้ครูและบุคลากรได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ส่งเสริมการคิดนอกกรอบ การใช้ข้อมูลสารสนเทศในการตัดสินใจ และการพัฒนากรอบแนวคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) เพื่อยกระดับศักยภาพของบุคลากรในสถานศึกษา ดังนั้น สถานศึกษาควรจัดให้มีระบบสนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้สามารถปรับตัวและพัฒนาองค์กรได้อย่างยั่งยืนในยุคการศึกษาที่พลิกผัน

เอกสารอ้างอิง

จีระยุทธ พุทธรักษาพิทักษ์. (2564). จินตนาการใหม่การพัฒนาภาวะผู้นำในยุคโลกป่วน. วารสารวิชาการแสงอีสาน, 18(1), 22-33.

รัศมี แสงชุ่ม. (2562). ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษาที่พลิกผันตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. (2568). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566-2570). อุบลราชธานี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5.

อดิศักดิ์ ดงสิงห์. (2560). ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษาที่พลิกผันตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 17(1), 16-28.

อัสนี โปราณานนท์. (2564). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1. ในวิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยพะเยา.

Gwaltney, T.C. (2014). European framework for the digital competence of educators: decamped. Office of the European Union.

International Society for Technology in Education: ISTE (2019). Principal leadership for technology of national educational technology standards in disruptive era. Education Tech Research, 55(1), 223–252.